Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja ☐

MGE-R1A1P-052

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz II

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ II

MAJ
ROK 2005

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. W rozwiązaniach zadań przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora.
5. Błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków), linijki, lupy oraz kalkulatora.
8. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ◉ i zaznacz właściwe.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie
100 punktów

Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

tylko
OKE Kraków,
OKE Wrocław

KOD ZDAJĄCEGO

Zadanie 39. *(2 pkt)*

Spośród podanych niżej miejscowości, wybierz i wpisz w odpowiednie miejsce tę, w której:

a) w lecie długość dnia jest większa niż w pozostałych .....

b) w zimie długość dnia jest większa niż w pozostałych .....

A.	Słubice	$52^0 20`$ N	$14^0 22`$ E
B.	Brześć	$52^0 07`$ N	$23^0 40`$ E
C.	Łeba	$54^0 40`$ N	$17^0 30`$ E
D.	Zakopane	$49^0 20`$ N	$19^0 50`$ E

Zadanie 40. *(2 pkt)*

Schemat przedstawia termiczne pory roku w Polsce.

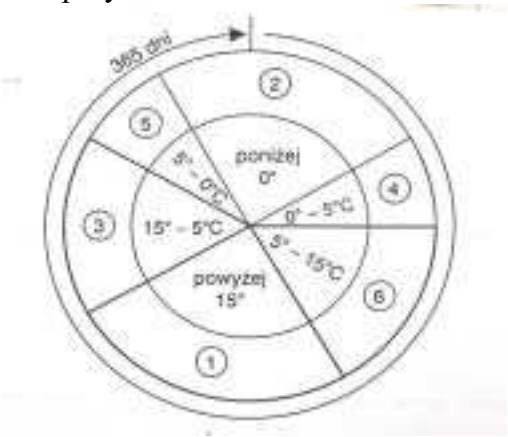

Źródło: na podstawie P. Wład *Geografia-Bogactwo przyrodnicze Ziemi,* Wydawnictwo Oświatowe ORTUS Sp. J Piaseczno 2003

a) Przyporządkuj poszczególnym wartościom temperatury nazwy pór roku:

1. ..... 2. .....

3. ..... 4. .....

5. ..... 6. .....

b) Wpisz numery tych pór roku, w których odbywa się wegetacja roślin: .....

Zadanie 41. *(3 pkt)*

Uzupełnij schemat dotyczący ruchów wody morskiej, tak aby powstały ciągi przyczynowo – skutkowe.

przyczyny	**rodzaj ruchów wody morskiej**
podmorskie trzęsienia ziemi	
	pływy
stałe wiatry	
	sejsze

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 42. *(4 pkt)*

Przeczytaj uważnie fragment z pamiętnika Iwony i odpowiedz na poniższe pytania:
Niedziela 22.12.2002
... Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia a wraz z nimi miła perspektywa odpoczynku w gronie najbliższych i prezentów pod choinkę. Martwi mnie jednak niekorzystna prognoza pogody na święta. Dzisiaj las wygląda bajkowo, jest mroźno, gałęzie drzew pokryte są szadzią. Ale już jutro temperatura nieznacznie wzrośnie a na drogach pojawi się lodowa powłoka. Odpada wiec zaplanowany długi spacer z przyjaciółmi, bo w taką pogodę nawet strach wychodzić z domu ...

a) W jakich warunkach atmosferycznych tworzy się szadź ?

.....

.....

b) Podaj nazwę zjawiska nazwanego w tekście lodową powłoką: .....

c) Podaj warunki, w jakich dochodzi do oblodzenia jezdni i chodników.

.....

.....

d) Na podstawie własnych wiadomości napisz, jakie negatywne skutki w funkcjonowaniu komunikacji samochodowej przynosi ten osad.

.....

.....

.....

Zadanie 43. *(3 pkt)*

Wykresy przedstawiają stany miesięczne wielkości przepływów dwóch rzek o ustroju (reżimie) śnieżno deszczowym i deszczowym monsunowym.
Pod każdym z wykresów wpisz właściwy typ ustroju. Podaj przyczyny wysokich stanów wody w rzekach obydwu ustrojów.

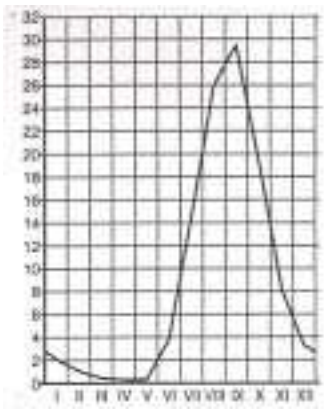

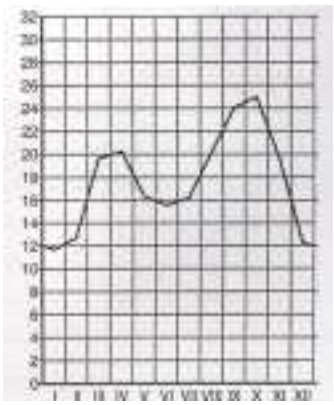

A ..... **B .....**

Przyczyny wysokich stanów wody (wyżówek) w rzekach przedstawionych na wykresach

A .....

B .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 44. *(4 pkt)*

Na podstawie mapy rozmieszczenia opadów atmosferycznych na kuli ziemskiej (zał. 1), podaj po jednej głównej przyczynie bardzo dużej lub bardzo małej ilości opadów na wskazanych obszarach.

A. .....

.....

B. .....

.....

C. .....

.....

D. .....

.....

Zadanie 45. *(3 pkt)*

Uzupełnij tabelę obrazującą genezę i wiek wybranych surowców mineralnych Polski.

Lp.	Surowiec mineralny (skalny)	Okres powstania	Geneza
1		karbon	w wyniku karbonatyzacji obumarłych szczątków roślin
2	sól kamienna	perm	
3		jura	w wyniku nagromadzenia zwierzęcych szczątków węglanowych w środowisku morskim

Zadanie 46. *(3 pkt)*

Rysunki przedstawiają wydmę paraboliczną i barchan.

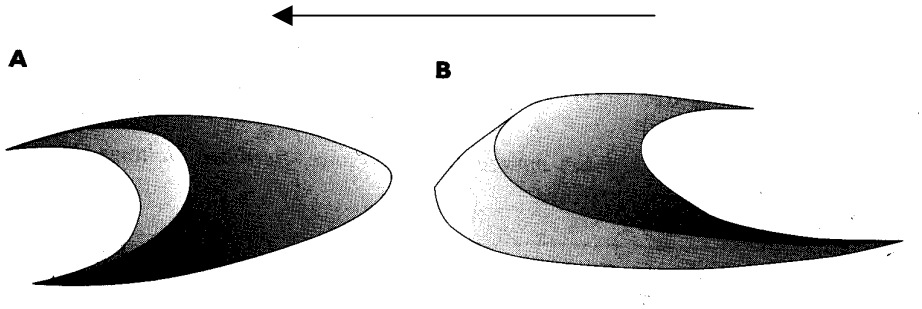

....

a) Wpisz pod rysunkami właściwy typ wydmy.

b) Wyjaśnij przyczyny różnego ustawienia ramion wydm w stosunku do kierunku wiatru.

A .....

.....

B .....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 47. *(3 pkt)*

Rysunki przedstawiają typy wybrzeży morskich.

a) Rozpoznaj i wpisz pod rysunkami nazwy typów wybrzeży.

A

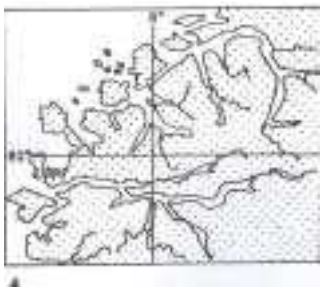

.....

B

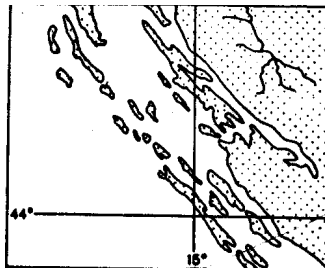

.....

C

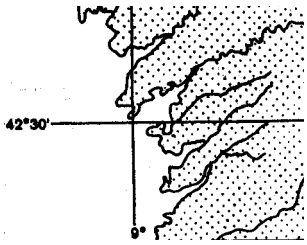

.....

D

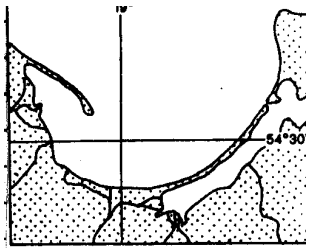

.....

Źródło: S. Piskorz St. Zając *Geografia Świat i Polski,* WSiP, Warszawa 1995

b) Opisz genezę typu wybrzeża przedstawionego na rysunku A.

.....

.....

Zadanie 48. *(5 pkt)*

W tabeli zestawiono czynniki, procesy i formy polodowcowe. Uzupełnij tabelę, tak aby powstał ciąg przyczynowo – skutkowy.

czynnik	proces	forma
		cyrk lodowcowy (kar)
wody fluwioglacjalne	erozja wzdłuż czoła lądolodu	
		sandr
		dolina U-kształtna
lądolód	akumulacja przed czołem lądolodu	

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 49. *(4 pkt)*

Rysunek przedstawia profil glebowy.

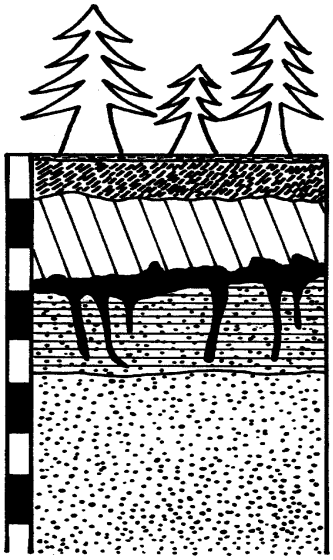

- ściółka
- .....
- poziom wymywania
- poziom .....
- skała macierzysta

a) Wpisz na rysunku brakujące nazwy poziomów glebowych.
b) Podaj nazwę typu genetycznego gleby przedstawionej na profilu oraz nazwę strefy klimatycznej, w której te gleby występują.

Typ gleby (genetyczny) ....., strefa klimatyczna ..... .

Zadanie 50. *(2 pkt)*

Na podstawie poniższych informacji podaj nazwę pięter roślinnych występujących w Polsce:

a) Występuje powyżej górnej granicy lasu, a poniżej hal w Tatrach: .....

b) Występuje bezpośrednio powyżej piętra lasów mieszanych jodłowo – bukowych w Sudetach i w Tatrach.: .....

c) Występuje powyżej piętra lasów bukowych (i zarośli olchy kosej) w Bieszczadach: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 51. *(3 pkt)*

W tabeli zamieszczono dane dotyczące ludności województwa małopolskiego w roku 2000.

Liczba ludności w tysiącach	Przyrost naturalny	Saldo migracji
	w ‰	
3216	1,3	-0,5

Korzystając z danych w tabeli, wykonaj zadania. Zapisz obliczenia.

a) Oblicz, o ile osób zwiększyła się liczba ludności województwa małopolskiego w 2000 roku w wyniku przyrostu naturalnego.

.....

b) Oblicz, o ile więcej osób wyjechało niż przybyło do województwa małopolskiego w 2000 roku.

.....

c) Oblicz przyrost rzeczywisty ludności województwa małopolskiego w roku 2000. Podaj, czy liczba mieszkańców zwiększyła się czy zmniejszyła i o ile osób.

.....

.....

.....

Zadanie 52. *(2 pkt)*

Napisz, między jakimi odmianami człowieka (wielkimi rasami) najczęściej pojawiały się konflikty w:

a) Republice Południowej Afryki ..... i .....

b) Ameryce Północnej w początkach kolonizacji .....i .....

c) Australii w początkach kolonizacji ..... i .....

Zadanie 53. *(3 pkt)*

„Struktura użytkowania ziemi na świecie ulega ciągłym zmianom” – uzasadnij to stwierdzenie, podając przykłady zmian w użytkowaniu ziemi na wskazanych obszarach.

1. Amazonia .....
   .....
2. Wschodnie wybrzeże Stanów Zjednoczonych .....
   .....
3. Okolice Bełchatowa .....
   .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 54. *(4 pkt)*

Wykres ilustruje wielkość migracji ludności Polski w latach: 1981 – 1990 i 1991 – 2000.

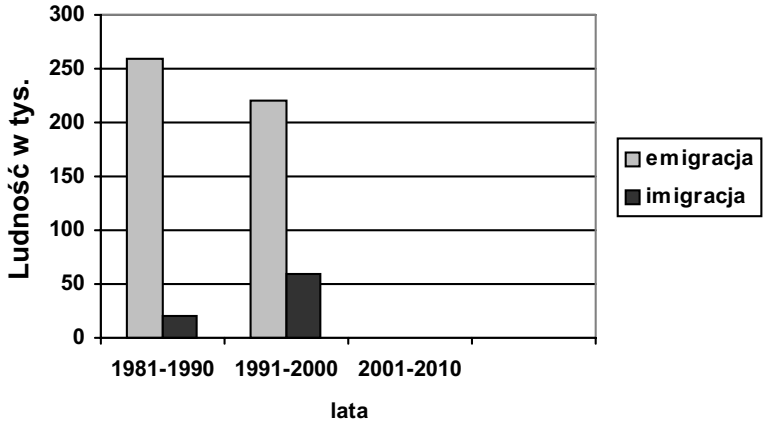

Źródło: T.Michalski – E.Sołohubiak – Borchert *„Geografia 1”* Nowa Era 2002

Z prognoz wynika, że w najbliższych latach saldo migracji zewnętrznych będzie zbliżało się do zera.

a) Uzupełnij wykres o przewidywane wartości emigracji i imigracji w latach 2001-2010.

b) Podaj trzy najważniejsze argumenty, jakimi kierowali się autorzy prognozy.

1. .....
   .....
2. .....
   .....
3. .....
   .....

Zadanie 55. *(2 pkt)*

Schemat przedstawia strukturę aglomeracji miejskiej w kraju wysoko rozwiniętym.

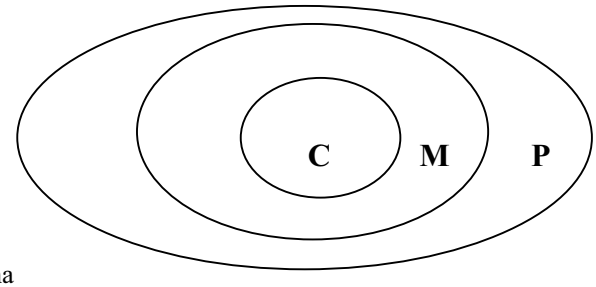

C – centrum miasta
M – strefa mieszkaniowa – wielorodzinna
P – strefa podmiejska – zabudowa jednorodzinna

Przeprowadź analizę migracji ludności w obrębie aglomeracji. Wpisz w wykropkowane miejsca literę, oznaczającą strefę, w której obserwuje się:

a) odpływ ludności zamożniejszej i napływ na jej miejsce ludności biednej: .....

b) napływ ludności zamożnej: .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 56. *(2 pkt)*

Podaj przyczyny, z powodu których w Polsce zmniejsza się w ostatnich latach liczba ludności w miastach powyżej 200 tys.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 57. *(4 pkt)*

Sytuacja gospodarcza Polski po roku 1989 ulega zmianom.

a) Wyjaśnij podane niżej terminy, obrazujące sytuację gospodarczą w naszym kraju po 1989 roku:

– restrukturyzacja przemysłu

.....

.....

– reprywatyzacja

.....

.....

b) Podaj dwie pozytywne i dwie negatywne konsekwencje restrukturyzacji przemysłu Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego:

– pozytywne:

.....

.....

.....

– negatywne:

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 58. *(4 pkt)*

Korzystając z załączonej tabeli i diagramu (zał. 2 i 2a) wykonaj zadania:

a) Wyjaśnij przyczyny zmian wielkości produkcji energii elektrycznej na świecie w latach 1960-1997.

.....

.....

.....

.....

b) Przeanalizuj wielkości globalne produkcji energii elektrycznej oraz jej produkcji na jednego mieszkańca w wybranych krajach. Oceń, który z tych mierników jest lepszym wskaźnikiem rozwoju gospodarczego państw. Swój wybór uzasadnij, podając przykłady.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 59. *(2 pkt)*

Podaj trzy przykłady zmian społeczno – gospodarczych, które niesie ze sobą duże tempo rozwoju nowoczesnych systemów łączności (Internet, telefonia bezprzewodowa):

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 60. *(2 pkt)*

Według FAO jedną z przyczyn głodu i niedożywienia na świecie jest szybki wzrost liczby ludności.

a) Podaj dwa regiony świata (lub kraje), w których przyczyną głodu jest wysoki przyrost naturalny.

.....

b) Napisz, dlaczego tak trudno zlikwidować przyczyny głodu i niedożywienia na świecie.

.....

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 61. *(4 pkt)*

Na podstawie zamieszczonego poniżej wykresu wykonaj polecenia:

Zmiany strukturalne zachodzące w rolnictwie wraz z rozwojem gospodarczym

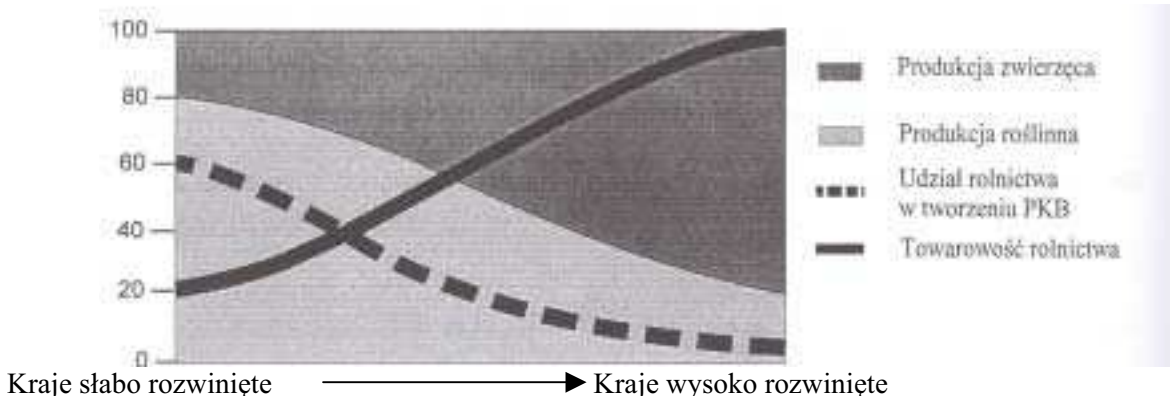

a) Zapisz cztery zmiany strukturalne, dotyczące rolnictwa, które zachodzą wraz z rozwojem gospodarczym.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

b) Podaj przyczyny zmian towarowości rolnictwa i jego udziału w tworzeniu PKB związanych ze wzrostem rozwoju gospodarczego kraju.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 62. *(3 pkt)*

Na podstawie danych zawartych w poniższej tabeli wykonaj zadania.

Eksport i import w mld dolarów USA w 2000 r.

Kraj	Import	Eksport	Bilans handlu
Niemcy	500,9	549,7	+ 48,8
Japonia	379,7	479,3	
Polska	48,9	31,7	
Turcja	54,5	27,8	-26,7

Źródło: *Mały rocznik statystyczny Polski 2002,* GUS, Warszawa 2002

a) Oblicz bilans handlu zagranicznego Polski i Japonii i wpisz te wartości do tabeli.

b) Porównaj bilans handlowy Niemiec i Turcji i oceń, który z nich jest korzystniejszy dla gospodarki kraju. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 63. *(4 pkt)*

Zapisz w tabeli pozytywne i negatywne skutki następujących zjawisk społeczno – gospodarczych współczesnego świata.

WZROST INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH	
Skutki pozytywne	Skutki negatywne
a)	a) ....
b)	b) ....
KONSUMPCYJNY STYL ŻYCIA	
Skutki pozytywne	Skutki negatywne
a)	a) ....
b)	b) ....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 64. *(5 pkt)*

Poniższa tabela prezentuje średnią długość życia kobiet i mężczyzn w wybranych krajach.

Kraje	Średnia długość życia mężczyzn	Średnia długość życia kobiet
Indie	57,7	58,1
Japonia	77,2	83,8
Niemcy	74,0	80,3
Polska	68,9	77,3
Rosja	61,1	72,9
Szwecja	76,7	81,8

Źródło: *Świat w liczbach,* WSiP, Warszawa 1999

a) Porównaj dane i zapisz wnioski dotyczące:

1. Długości życia Polaków i długości życia ludności w innych krajach:
   .....
   .....
2. Długości życia kobiet i mężczyzn w Polsce:
   .....

b) Sformułuj prawidłowość występującą między długością życia a poziomem gospodarczym kraju: .....
   .....

c) Podaj dwie propozycje działań zmierzających do przedłużenia życia ludności w Polsce:
   .....
   .....
   .....
   .....
   .....

Zadanie 65. *(2 pkt)*

Spośród niżej wymienionych działań człowieka podkreśl cztery, które **nie służą** racjonalnej gospodarce zasobami środowiska przyrodniczego:

A. Wycinanie lasów równikowych.
B. Wyrzucanie śmieci do lasu.
C. Segregacja odpadów.
D. Przeznaczanie żyznych gleb pod budownictwo.
E. Nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.
F. Wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii.
G. Budowa oczyszczalni ścieków.
H. Rekultywacja terenów zdewastowanych przez przemysł.
I. Tworzenie parków narodowych i rezerwatów przyrody.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 66. *(2 pkt)*

Podaj nazwę parku narodowego w Polsce, który jest obiektem wpisanym na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Nazwa parku narodowego: .....
Napisz, jaka jest przyczyna uznania tego parku za obiekt przyrodniczy Dziedzictwa Światowego.

.....

.....

Zadanie 67. *(3 pkt)*

Przeczytaj uważnie zamieszczony poniżej fragment artykułu „Raport o stanie Ziemi" i na jego podstawie wykonaj zadania:

Zaporowa gigantomania

... Wielkie zapory ..... zakłócają migracje ryb, a spiętrzone wody zatapiają cenne zabytki kultury. W 1950 roku na świecie istniało 5 000 wielkich (o wysokości ponad 15 metrów) tam. Do roku 2000 ich liczba wzrosła do 45 000. Znaczy to, że codziennie oddano do użytku 2 zapory – w tym jedną na terenie Chin. Budowa wysokiej na 185 metrów i długiej na 2 km Zapory Trzech Przełomów na rzece Jangcy (ukończenie budowy planuje się na rok 2009) prawdopodobnie będzie wymagać przesiedlenia 2 mln ludzi, a tafla jeziora przykryje około 97 000 ha gruntów ornych. Rio Grande, przegradzana tamami w ubiegłym roku wyschła przed ujściem ... .

Źródło: *National Geographic Polska,* Nr 12 (39) grudzień 2002.

a) Wskaż po dwa negatywne skutki, jakie niesie za sobą budowa tam zaporowych dla środowiska przyrodniczego i dla gospodarki człowieka.
   – dla środowiska przyrodniczego:
   1. .....
   2. .....
   – dla gospodarki człowieka:
   1. .....
   2. .....

b) Wymień, inny niż wymienione w artykule, negatywny skutek budowy jezior zaporowych:

.....

.....

Zadanie 68. *(1 pkt)*

Z podanego niżej zestawienia działań podkreśl trzy, które służą zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych do atmosfery:

A. Wzrost wykorzystania alternatywnych źródeł energii.
B. Wzrost wykorzystania energii jądrowej w produkcji energii elektrycznej.
C. Wzrost zużycia węgla kamiennego i brunatnego na świecie w produkcji energii elektrycznej.
D. Budowa elektrowni wodnych.
E. Rozpowszechnienie alternatywnych źródeł energii służących do napędu środków transportu.

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

Zadanie 69. *(2 pkt)*

Wyjaśnij wpływ pasatów i Zachodnioaustralijskiego prądu morskiego na występowanie wielkich obszarów pustynnych i częste występowanie suszy w Australii.

Wpływ pasatów .....

.....

Wpływ prądu morskiego .....

.....

Zadanie 70. *(4 pkt)*

Dokonaj analizy mapy, przedstawiającej występowanie powodzi w Polsce (zał. 3).

a) Sformułuj spostrzeżenia dotyczące rozmieszczenia powodzi w Polsce (wg typów zaznaczonych na mapie).

.....

.....

.....

.....

b) Wyjaśnij, czym są spowodowane powodzie w Polsce, uwzględniając ich typy oraz miesiące ich najczęstszego występowania.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 71. *(4 pkt)*

Mapa (zał. 4) przedstawia obszary ekologicznego zagrożenia w Polsce.

Dla każdego z niżej podanych obszarów podaj przyczynę degradacji środowiska przyrodniczego (gałąź gospodarki, obiekt przemysłowy lub inną przyczynę):

- bełchatowski:

  .....

  .....
- tarnobrzeski:

  .....

  .....
- legnicko- głogowski:

  .....

  .....
- krakowski:

  .....

  .....

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl

BRUDNOPIS

Arkusze do pobrania: Arkuszmaturalny.pl
Książki do matury: Sklepmaturalny.pl